

Kluczowe wnioski

Zgodnie ze scenariuszem Zerowej Emisji Netto opracowanym przez Międzynarodową Agencję Energetyczną szacuje się, że między 2021 a 2030 r. podaż biomasy drzewnej do celów energetycznych wzrośnie trzykrotnie. Będzie to związane z ogromnym i niebezpiecznym – nawet trzynastokrotnym – zwiększeniem dostaw drewna z plantacji monokulturowych w stosunku do obecnego poziomu. A to wszystko po to, by sprostać dodatkowemu zapotrzebowaniu w energetyce.

Zasady rozliczania emisji dwutlenku węgla z biomasy UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change – Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu) uznają emisje w sektorze energetycznym kraju zużywającego biomasę za zerowe, pomimo dużych rzeczywistych emisji w elektrowniach. W rezultacie przyjęcie tego źródła energii przez kraje na całym świecie doprowadziło do gwałtownej ekspansji wytwarzania energii w dużych bioelektrowniach na skalę globalną. W latach 2000-2022 ilość energii elektrycznej wytwarzanej z biomasy stała się pięciokrotnie.

Przyczyniło się to do ogromnego wzrostu ilości spalanej biomasy drzewnej w celach energetycznych: 50% wzrost w ciągu zaledwie jedenastu lat – między 2010-2021 – i 250% wzrost globalnej produkcji pelletu drzewnego, która w 2022 r. osiągnęła 47 milionów ton.

Pozyskiwanie biomasy drzewnej do celów energetycznych ma liczne negatywne skutki środowiskowe i społeczne. Obejmują one przyczynianie się do spadku pochłaniania dwutlenku węgla przez lasy w UE, wylesiania i degradacji cennych lasów na całym świecie (w tym starych lasów pierwotnych w Ameryce Północnej, Europie i Azji), a także naruszenia praw człowieka, takie jak długotrwały wpływ na zdrowie ludzkie i zawłaszczanie ziemi rdzennych i lokalnych społeczności w krajach Globalnego Południa.

Pomimo to, kraje na całym świecie nadal wspierają spalanie biomasy drzewnej na cele energetyczne, a scenariusze promowane przez kluczowe agencje zakładają dalszy szybki rozwój tej branży w nadchodzących latach. Scenariusz Zerowej Emisji Netto Międzynarodowej Agencji Energetycznej zakłada, że do 2050 roku podaż biomasy drzewnej wzrośnie trzykrotnie w latach 2021-2030, w tym trzynastokrotnie wzrośnie podaż biomasy drzewnej gatunków szybko rosnących (SRWC – short rotation woody crops).

Zapewnienie tak dużej podaży biomasy gatunków szybko rosnących wymagałoby ekspansji monokulturowych plantacji drzew, która już teraz napędza wylesianie i przekształcanie m.in. lasów deszczowych Indonezji. W samej Indonezji wdrożenie istniejących planów rozwoju bioenergii na dużą skalę może skutkować przekształceniem do 10 milionów hektarów lasów w plantacje „energetyczne”.

Przewidujemy, że jeżeli obecna polityka wspierania bioenergii na dużą skalę będzie kontynuowana, doprowadzi do dalszego wzrostu popytu na drewno, przyczyniając się do

wylesiania i degradacji lasów, zwłaszcza w Ameryce Północnej i Azji Południowo-Wschodniej.

Rekomendacje

Obecne, wadliwe zasady rozliczania emisji dwutlenku węgla z biomasy w ramach UNFCCC i powiązane metodologie raportowania IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change = Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu) muszą zostać zmienione. Emisje ze spalania biomasy drzewnej powinny być wliczane do sektora energetycznego i przypisywane do kraju zużywającego, tak jak ma to miejsce w przypadku paliw kopalnych. Dzięki temu emisje dwutlenku węgla z obu źródeł energii będą widoczne i możliwe do porównania. Pomoże to uniknąć obecnej praktyki, zgodnie z którą kraje w celu zredukowania swoich raportowanych emisji CO₂ w sektorze energetycznym spalają ogromne ilości biomasy drzewnej, generując zwiększony popyt na drewno, jednocześnie przenosząc odpowiedzialność za emisje na producenta drewna.

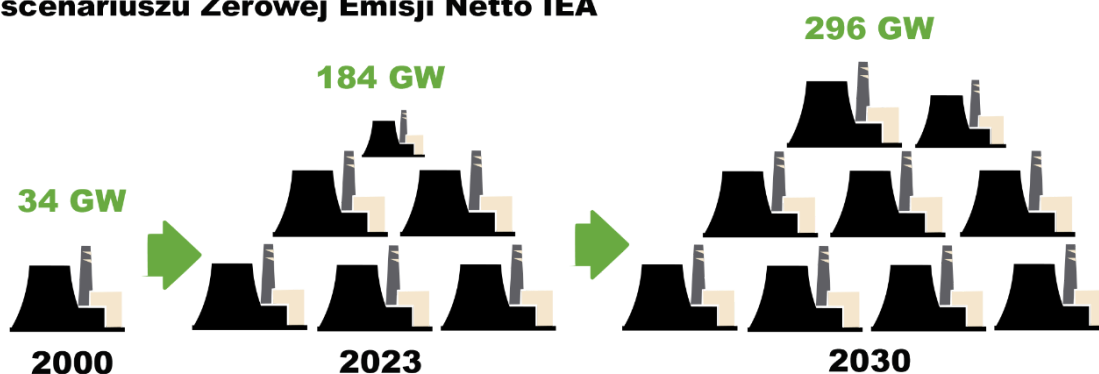
Wielkoskalowa energia z biomasy powinna być wyłączona z krajowych i międzynarodowych celów klimatycznych. Obejmuje to Globalne Zobowiązanie dotyczące Odnawialnych Źródeł Energii i Efektywności Energetycznej oraz ustalane na poziomie poszczególnych państw wkłady w redukcje emisji. Kraje takie jak Wielka Brytania, niektóre państwa członkowskie UE, Korea Południowa, Japonia i Indonezja, które już wspierają spalanie biomasy drzewnej na dużą skalę, powinny zmienić swoje podejście i szybko przejść na prawdziwie odnawialne i niskoemisyjne źródła energii. Zasoby (w szczególności subsydia) i uwagę poświęcaną obecnie rozwojowi energii z biomasy należy przekierować na rzeczywiste rozwiązania klimatyczne, takie jak: zwiększona efektywność energetyczna, ochrona i przywracanie ekosystemów naturalnych, gospodarka o obiegu zamkniętym oraz prawdziwie niskoemisyjne źródła energii, w tym energia wiatrowa i słoneczna.

Współspalanie biomasy drzewnej z węglem nie powinno być uważane za formę redukcji emisji paliw kopalnych. W czasie konferencji klimatycznej w Glasgow (COP26) podjęto zobowiązanie o „stopniowym odchodzeniu od energii węglowej”. Zobowiązanie to zostało powtórzone podczas pierwszej globalnej oceny wysiłków podejmowanych w celu rozwiązania problemu zmiany klimatu w Dubaju (COP28)¹. Niektóre kraje, takie jak Japonia, Indonezja i państwa członkowskie UE rozszerzają definicję „redukcji emisji” na współspalanie innych paliw z węglem, w tym biomasy drzewnej, w istniejących elektrowniach węglowych. Taka interpretacja zwiększy emisje, zniszczy lasy i zaszkodzi społecznościom poprzez przejmowanie ich ziemi i zasobów, jednocześnie utrwalając wykorzystanie węgla. Współspalanie biomasy drzewnej z węglem nie jest redukcją emisji. Energia z biomasy jest energią bez zredukowanych emisji, tak samo jak węgiel.

Globalne zagrożenie związane z rozwojem wykorzystania biomasy w energetyce

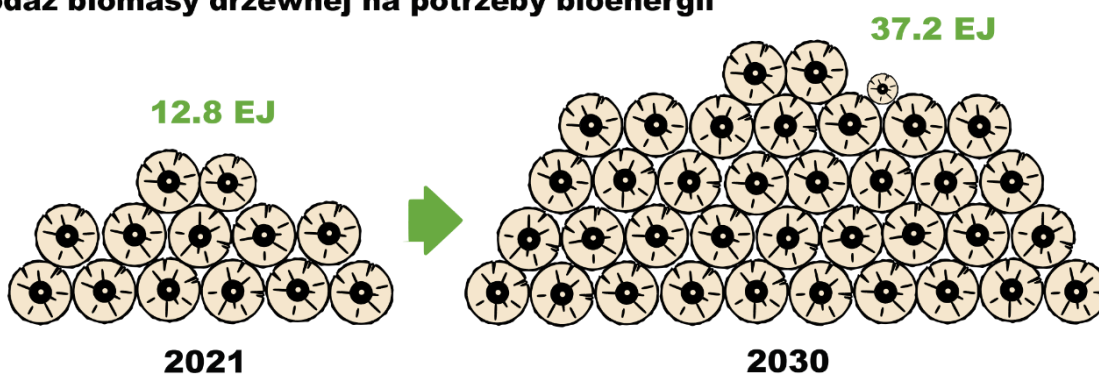
Od 2000 r. moc zainstalowana elektryczna instalacji bioenergetycznych wzrosła ponad pięciokrotnie. Scenariusz Net Zero Międzynarodowej Agencji Energetycznej (IEA) przewiduje dalszy wzrost o 90% do 2030 roku.

Globalna moc zainstalowana elektryczna instalacji bioenergetycznych w scenariuszu Zerowej Emisji Netto IEA

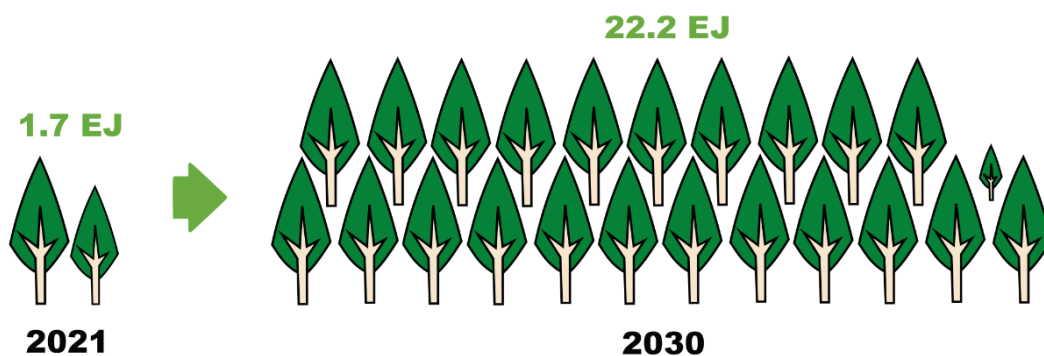

Aby napędzić ten wzrost, IEA w swoim scenariuszu Zerowej Emisji Netto przewiduje potrojenie podaży biomasy drzewnej na bioenergię w latach 2021–2030, w tym nawet trzynastokrotny wzrost podaży drewna z upraw gatunków szybko rosnących.

Podaż biomasy drzewnej na potrzeby bioenergii

Podaż drewna z upraw gatunków szybko rosnących* na potrzeby bioenergii

* Obejmuje to dostarczanie biomasy drzewnej z monokulturowych plantacji szybko rosnących drzew, takich jak eukaliptus, wierzba czy topola oraz innych gatunków roślin energetycznych, takich jak miskant.